

INSTRUKS VEDRØRENDE ANSVAR OG DELEGATION AF LÆGELIGE OPGAVER

Nærværende instruks beskriver både de lovgivningsmæssige rammer og de lokale beslutninger, der omhandler ansvar og delegation af lægelige opgaver i Psykiatrien i Region Nordjylland.

Formål

Instruksen henvender sig til personale på såvel sengeafsnit som i ambulatorier og har til formål at skabe tydelighed omkring ansvar for de, der delegerer opgaven og for de, der udfører den delegerede opgave. Hensigten er at skabe trivsel og et trygt og sikkert arbejdsmiljø for både medarbejdere, patienter og pårørende ved, at rammer og ansvar for udførsel af arbejdet er tydeligt beskrevet.

Behandlingsansvar

Den lægefaglige direktør har det overordnede ansvar for faglig forsvarlig behandling af patienterne herunder for, at der på organisatorisk niveau foreligger skriftlige instrukser for faglig forsvarlig behandling. Nederst i dokumentet er der et bilag der beskriver eksempler på delegation af lægelige opgaver i Psykiatrien.

De ledende overlæger i klinikkerne har ansvaret for faglig forsvarlig behandling af patienterne inden for eget ansvarsområde og herunder ansvaret for, at der foreligger en skriftlig (eller mundtlig) instruks for faglig forsvarlig behandling.

Den daglige ledelse har det overordnede ansvar for, at personalet er instrueret og oplært i de relevante arbejdsopgaver, ligesom de har ansvaret for at føre relevant tilsyn med udførelsen heraf.

Det endelige ansvar for al udredning- og behandling i ambulatorier og på sengeafsnit ligger som udgangspunkt hos overlægen.

I tråd med dette er det besluttet i Region Nordjylland, at alle patienter såvel indlagte som ambulante skal tildeles en patientansvarlig læge (PAL) og en behandlingsansvarlig læge (BAL).

Patienter, der tager kontakt til Psykiatrisk Skadestue og ikke i forlængelse heraf henvises til behandling i Psykiatrien, skal ikke tildeles en patientansvarlig læge.

Psykiatriens rammer for delegation

Det er væsentligt for patientsikkerheden, at opgaverne i sundhedsvæsenet varetages indenfor klare rammer og med en klar ansvarsplacering.

For at tilgodese patientsikkerheden ved patientbehandling påhviler der de involverede et ansvar ved delegation jf. vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp.¹ De konkret involverede har følgende ansvar:

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/mt/2009/115>

Den autoriserede sundhedsperson (lægen), der uddelegerer en opgave, skal udvise omhu og samvittighedsfuldhed ved udvælgelse og instruks af samt tilsyn med den person, som opgaven er uddelegeret til. Der skal desuden sikres entydig instruktion, og at medhjælpen har forstået instruktionen samt er gjort bekendt med, hvornår der skal tilkaldes relevant hjælp. Omfanget af tilsyn vil altid bero på en konkret vurdering.

Den person, der får delegeret en lægelig opgave, har et ansvar for at udvise omhu og samvittighedsfuldhed og udføre opgaven efter instruks (gælder både mundtlig og skriftlig instruks) eller at frasige sig en opgave, som den pågældende ikke ser sig i stand til at udføre forsvarligt.

Hvis en person, der har fået delegeret en lægelig opgave, følger den givne instruktion og har udvist omhu og samvittighedsfuldhed, vil ansvaret for udførelse af opgaven som hovedregel påhvile den, der har delegeret opgaven.

Hvis en person, der har fået delegeret en lægelig opgave, **ikke** følger den givne instruktion, vil ansvaret for udførelsen af opgaven som hovedregel påhvile personen selv.

Medhjælpen dokumenterer opgaver (delegerede såvel som ikke-delegerede opgaver) i journalen.

Autoriserede sundhedspersoner

Autoriserede sundhedspersoner er indehavere af en autorisation, som giver ret til at bære en bestemt titel og at udøve et bestemt sundhedsfagligt erhverv jf. Bekendtgørelse af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed. Autoriserede sundhedspersoner i Psykiatrien er:

- Læger
- Sygeplejersker
- Fysioterapeuter
- Ergoterapeuter
- Kliniske diætister
- Social- og sundhedsassistenter
- Autoriserede psykologer

Sundhedsloven fastsætter de generelle krav til sundhedsvæsenet.

En sundhedsperson defineres i Sundhedslovens § 6 som: "personer, der er autoriserede i henhold til særlig lovgivning til at varetage sundhedsfaglige opgaver og personer, der handler på disses ansvar". Autoriserede psykologer ansat på offentlige sygehuse er en sundhedsperson i sundhedslovens forstand.

Ikke-autoriserede psykologer i sygehusvæsenet arbejder som sundhedspersoner på delegation af autoriserede sundhedspersoner jf. Sundhedsloven § 6.

Det gælder for psykologer, at de både er underlagt Sundhedsloven og Lov om psykologer. Lov om psykologer indebærer blandt andet titelbeskyttelse til psykologer samt offentlig autorisation.

Opgaver, der aldrig kan delegeres

I henhold til bekendtgørelse 1219 af 11/12 2009 – § 2 og "Vejledning om behandlingsansvarlige og ledende overlægers ansvar for patienter, der er idømt en behandlingsdom eller en dom til ambulant psykiatrisk behandling" skal blandt andre følgende opgaver altid udføres af læger/overlæger:

- Beslutninger om iværksættelse, efterprøvelse mv. af tvangsforanstaltninger i henhold til psykiatriloven
- Udfærdigelse af lægeerklæringer til offentligt brug
- Udfærdigelse af recepter
- Udfærdigelse af dødsattester
- Overlægens særlige behandlingsansvar ved foranstaltningsdømte patienter

Derudover er det besluttet i Psykiatrien i Region Nordjylland, at følgende opgaver også altid skal udføres af læger/overlæger:

- Iværksættelse af medicinsk behandling og vurdering af effekt og bivirkninger ved medicinsk behandling

Og af læger/ overlæger eller medicinstuderende:

- Somatiske undersøgelser

Opgaver, der kan delegeres

I Psykiatrien i Region Nordjylland arbejdes der tværfagligt. Det betyder, at en række opgaver varetages i samarbejde mellem forskellige faggrupper, som i fællesskab kommer med input og udarbejder dele af opgaven. Selvom forskellige faggrupper således kan give input til og udarbejde dele af disse opgaver, varetages opgaverne altid på delegation af den læge, der har behandlingsansvaret. Det drejer sig om følgende opgaver:

- Bidrage til psykopatologisk udredning
- Bidrage til diagnosticering
- Bidrage til udfærdigelse af behandlingsplan
- Bidrage til udfærdigelse af epikriser/udskrivningsnotater
- Bidrage til opfølgning på medicinordination

Ovenstående betyder konkret, at andre faggrupper end læger, såfremt de har de rette kompetencer, eksempelvis kan udarbejde forslag til diagnoser, bidrage til psykopatologisk udredning, udarbejde forslag til behandlingsplaner og bidrage til udarbejdelse af epikriser/afslutningsnotater. Disse vil dog altid skulle godkendes af overlægen.

Kildemateriale

- [Bekendtgørelse om specialuddannelse af psykologer i børne- og ungdomspsykiatri og psykiatri](#)
- [Bekendtgørelse af lov om psykologer m.v.](#)
- [Bekendtgørelse af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed](#)
- [Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\)](#)
- [Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\)](#)
- [Regionernes anvendelse af specialpsykologer i henholdsvis børne- og ungdomspsykiatri og psykiatri](#)

Bilag: Eksempler på delegation af lægelige opgaver

Intensivt sengeafsnit:

Alle forløb er komplicerede sygdomsforløb og behandlingsplan drøftes i fællesskab. Diagnostisk udredning kan foretages af specialpsykologer og –kandidater, men konfereres med overlægen. Ved eventuel uenighed er det overlægen, der har beslutningskompetencen. Hjælp til motivering og monitoring af medicinsk behandling og ECT-behandling kan varetages af psykolog, men ordination og ændringer varetages af en læge.

Vurdering af suicidalrisikovurdering og udgang kan varetages af specialpsykologer og –kandidater og sygeplejersker, men hvis der er risiko for fare for sig selv eller andre konfereres med overlægen. Beslutning om udskrivning og indhold i epikrise konfereres og godkendes af overlægen.

Sygeplejersker foretager voldsrisikovurdering ved udadreagerende adfærd. Alle faggrupper forventes at kunne anvende BVC.

Åbent sengeafsnit:

Her uddelegeres især gennemgange, udarbejdelse af behandlingsplaner, diagnostisk udredning (PSE), henvisninger og epikriser til specialpsykologer og –kandidater, med tæt opfølgning ved overlæge både til daglig supervision og til behandlingskonferencer. Også her gælder ved eventuel uenighed, at det er overlægen, der har beslutningskompetencen.

Vurdering af udgang kan varetages af specialpsykologer og –kandidater og sygeplejersker, men hvis der er risiko for fare for sig selv eller andre konfereres med overlægen.

ECT:

I ECT afdelingen er ECT behandlingen delegeret til 3 behandlersygeplejersker som benævnes "ECT-behandlere" jf. ECT behandlerjournal. Overlægen som har det overordnede ansvar for behandlingen, har stået for deres uddannelse og følger dem med supervision af ECT behandlingen.

ECT behandling varetaget af sygeplejersker foregår kun i Klinik Psykiatri Syd.

Liaisonpsykiatri:

Overlægen, kan, efter gennemgang af henvisning og relevante notater, uddelegere tilsynsopgaver til sygeplejersken. Det handler primært om selvmordsrisikovurdering samt problemstillinger, som vurderes at kunne klares ved tilsyn fra sygeplejerske (som regel lette psykiske tilpasningsreaktioner eller ukompliceret angsttilstande som ikke vurderes behandlingskrævende med psykofarmaka). De fleste tilsyn bliver afsluttet af sygeplejerske uden yderligere drøftelse. Ved problemstillinger, som af sygeplejersken vurderes at kræve speciallægekompetencer, drøftes patienten med overlægen eller dennes afløser. Ved behov tilses patienten af en overlæge/speciallæge.

Ambulant:

Specialpsykologen, psykolog eller sygeplejerske kan se patienter til forvisitation. Diagnosticering er foreløbig og den endelige diagnose stilles efter konference med speciallæge i psykiatri eller Børne- & Ungdomspsykiatri.

Specialpsykologer, psykologer og sygeplejersker udfærdiger behandlingsplaner i samarbejde med patienter ud fra konferencebeslutning. Selvmordsrisikovurdering er uddelegeret til alle behandlere.

Al medicinering varetages af læger ved opstarten af en sådan behandling, og lægen skønner om det er indiceret med lægelig opfølgning. Kontrol af effekt og bivirkninger kan uddelegeres til specialpsykolog, psykolog eller sygeplejerske, hvor lægen afgør om der er det rette kompetenceniveau til stede. Sygeplejersker kan stå for medicinjustering efter aftalte rammer. Såfremt der er tale om kortvarig behov for pn-medicin i en lille dosis, kan en sådan beslutning uddelegeres efter konference imellem behandler og læge, såfremt det rette kompetenceniveau er til stede. Sådanne sager konfereres enten på fælles konference, eller imellem behandleren og lægen.

Afslutninger kan konfereres på konferencer med deltagelse af behandlingsansvarlig overlæge. Epikriser kan udfærdiges af specialpsykologer, psykologer og sygeplejersker mens lægen ajourfører FMK ift. den medicinske behandling på afslutningstidspunktet. Epikriser bliver efterfølgende læst igennem af overlægen og attesteres.

Patienter med dom til psykiatrisk behandling varetages altid af en overlæge, mens konkrete behandlingskontakter kan uddelegeres til en specialpsykolog, sygeplejerske, psykolog eller yngre læge.

* Klinik Psykiatri Nord har ikke specialpsykologer på afdelingerne